

Beredskabspolitik
og
handleplan

ifht

Forebyggelse og tidlig opsporing af
vold og seksuel overgreb.

2021-2025

Forord

I Solsikken har vi det menneskesyn, at alle mennesker er værdifulde og Guds unikke skabninger. Det er de voksnes opgave, at sikre tryghed og trivsel og at beskytte børn og voksne ved at forebygge overgreb mod børn.

Børnene skal beskyttes mod

- overgreb fra forældre og andre nære personer
- overgreb fra medarbejdere
- overgreb af andre børn

Formålet med beredskabspolitikken er forebyggelse, tidlig opsporing og en hurtig, ensartet og professionel håndtering af sagerne.

Beredskabet skal formidle viden om forebyggelse, tegn og reaktioner og beskrive konkrete handleveje, så medarbejderne eller ledere kender egen rolle, ansvar og handlemuligheder ved bekymring, mistanke eller viden om, at et barn udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Vold og seksuelle overgreb kan have vidtrækkende konsekvenser for børn. Som voksne og fagpersoner har vi ansvaret for at beskytte børnene og bidrage til, at vi så tidligt som muligt bliver opmærksomme på og reagerer, hvis børn udsættes for vold eller seksuelle overgreb.

Forebyggelsespolitikken drøftes én gang årlig på personalemøde.

Medarbejderne har en gensidig forpligtigelse til at efterleve forebyggelsespolitikken og leder har ansvaret for, at nye medarbejdere er orienteret om politikker og retningslinjer.

Der arbejdes med samværsformer i det daglige pædagogiske arbejde, bla. ved hjælp af materialet fra maryfonden.

Ved akut opståede spørgsmål kontaktes FRONT-TEAM : 99741004.

Definition, vejledning og for yderligere information: SISO, udgivet af socialstyrelsen

”Vedledning i forbindelse med og forebyggelse af magtanvendelse”, som hænger på leders kontor.

Skriftlig underretning kan ske via RSKSs hjemmeside – og man kan kontakte politiet

Beredskabet er udarbejdet i juni 2015 og revideret 2021./ID

Målgruppe

Beredskabet henvender sig til alle ansatte og bestyrelsen i Solsikken

Definitioner og lovgivning

For at kunne observere og reagere på viden eller mistanke om vold og seksuelle overgreb, er det nødvendigt at definere, hvad der forstås ved vold og seksuelle overgreb, og at uddybe begreber der knytter sig hertil.

Uddybede definition findes her i dokumentet og på Socialstyrelsens hjemmeside, under SISO

Strafferetslige bestemmelser

Når et barn udsættes for fysisk eller psykisk vold, er der tale om, at barnet ufrivilligt udsættes for en adfærd, som kan bringe barnets sundhed, udvikling og trivsel i fare. Der arbejdes ud fra følgende love

Forældreansvarsloven og Straffeloven (læs mere på SISO)

Socialstyrelsens definition på seksuel overgreb (SISO)

Et seksuelt overgreb er en handling rettet mod et barn, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relation udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter. Seksuelle overgreb skader barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Desuden skades barnets evne til at indgå tillidsfuldt i relationer og danne et positivt selvbillede.

Sociale og adfærdsmæssige tegn – småbørn (SISO)

Børns symptomer på seksuelle overgreb er komplekse, flertydige og multifaktorelle. Beskrivelsen fra socialstyrelsen, på mulige tegn og reaktioner, skal derfor læses som opmærksomhedspunkter, og det er vigtigt, at man har en baggrundsviden at trække på i sin helhedsanalyse.

Ændring i adfærd

- Seksualiseret adfærd
- Overdreven/tvangspræget onani
- Usædvanlig interesse i og viden om seksualitet ud over alders- og udviklingsmæssigt niveau
- Koncentrationsvanskeligheder
- Leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres
- Regredierende adfærd, babysprog
- Udadreagerende, aggressiv adfærd, sparke, slå, bide
- Hyperaktivitet
- Følelse af frustration og vrede
- Frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- umotiveret gråd
- Koncentrationsvanskeligheder ift. leg og samvær med andre
- Tavshed
- Påførelse af selvforskyldt smerte, banke hovedet ind i ting, trække i hår, skære i sin krop eller billeder

Socialstyrelsens definition på fysisk vold og psykisk vold mod børn, samt overværelse af vold i nære relationer (SISO)

Fysisk vold i nære relationer er en handling eller hændelse, hvor forælderen, den primære omsorgsgiver eller den fagperson eller frivillige, i hvis varetægt barnet er overladt, smerter eller skader barnet og krænker dets integritet fysisk og psykisk. Volden kan komme til udtryk ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet. Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder. Fysisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Psykisk vold i nære relationer er et gentaget mønster af handlinger eller hændelser, hvori forælderen eller den primære omsorgsgiver formidler til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket,

utilstrækkeligt, uelsket eller uønsket. Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke-verbale handlinger, der afviser og nedgør barnet; der udnytter og opfordrer til asocial adfærd; der truer og skræmmer det; eller ved at isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt. Den psykiske vold kan være begået af personer i barnets hjem eller af fagpersoner eller frivillige, i hvis varetægt barnet befinder sig. Psykisk vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

At overvære vold er, når et barn ser, hører, mærker eller på anden måde oplever, at en forælder eller en anden primær omsorgsgiver udøver fysisk eller psykisk vold mod den anden forælder eller søskende. At overvære vold kan også være, når et barn latent oplever optræk til fysisk eller psykisk vold eller eftervirkningerne af voldsepisoden. At overvære vold er ødelæggende for, eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og bringer dets udvikling og sundhed i fare.

Fysiske tegn og reaktioner på vold (SISO)

- Mærker efter slag
- Brandmærker
- Mærker efter kvælningsforsøg
- Knoglebrud
- Shaken baby syndrom
- Hyppige skadestuebesøg
- Psykosomatiske klager
- Søvnvanskeligheder
- Overreaktion på pludselige bevægelser og lyde

Psykiske tegn og reaktioner på vold (SISO)

- Tristhed
- Indadvendthed
- Isolation
- Utryk tilknytning
- Mistillid til voksne
- Dissociation
- Lav selvfølelse
- Hjælpeløshed, magtesløshed
- Depression
- Angst
- Svært ved at løsrive sig fra forældre/løsriver sig for hurtigt

Sociale og adfærdsmæssige tegn og reaktioner på vold (SISO)

- Udadreagerende, aggressiv adfærd
- Indadreagerende, trækker sig fra sociale relationer
- Påklædning – skjuler blå mærker
- Overtilpassethed
- ”Små voksne”
- Koncentrationsvanskeligheder
- Indlæringsvanskeligheder
- Tab af kompetencer
- Hyperaktivitet, hypersensitivitet
- Selvdestruktiv adfærd
- Selvskadende adfærd
- Adfærdsændringer

Primær og sekundær forebyggelse/tidlig opsporing

Den primære forebyggelse omhandler de aktiviteter, der kan igangsættes med henblik på at hindre, at børn udsættes for overgreb. Den sekundære forebyggelse har til formål at opspore de børn der udsættes for eller er i risiko for at bliver udsat for vold og overgreb.

Primær forebyggelse : Samværsregler og forebyggende indsats i Solsikken

I Solsikken ønsker vi at skabe en åben dialog omkring samværsregler. Vi mener det er vigtigt at lære børnene sunde samværsformer, dvs. at kunne røre ved andre mennesker og sætte grænser for andre, på en god og hensigtsmæssig måde. Det er derfor vigtigt at personalet ikke alene viser børnene omsorg, men også giver hinanden omsorg.

Vi ønsker at italesætte og opdrage børnene til en sund relation også i kropskontakten til hinanden og medarbejderne. Vi vil gerne lære børnene, at deres krop er deres egen og derfor kysser medarbejderen bl.a ikke børnene og børnene har mulighed for at låse døren ind til toilettet. Vi lærer børnene, at man venter pænt i køen og ikke kigger ind hvis nogen ønsker at være alene på badeværelse.

Samtidig ønsker vi at vise børnene omsorg gennem ord og fysisk berøring, men vi ønsker også at lære barnet, at kontakt har fysiske grænser og kun af en vis varighed. Samvær mellem børn og voksne bør tilrettelægges, så risikoen for overgreb eller uberettiget anklage om overgreb minimeres. Det er derfor vigtigt, at medarbejderne er åbne og drøfter konkrete situationer med sine kolleger.

For at sikre ovenstående vil du på din arbejdsplads skulle arbejde under følgende retningslinjer:

- Der indhentes børneattest på alle ansatte, som har direkte berøring med børnene – dog ikke erhvervspraktikanter.
- Personalet søger at undgå en til en situationer i lukket rum. Personalet kan dog i pædagogisk øjemed, være alene med en gruppe børn.
- Når et barn skiftes foregår det, det så vidt muligt med døren åben, dog så barnet ikke ses af andre forbi passerende. Dette gør vi for at beskytte og sikre åbenhed omkring medarbejderes samvær med afklædte børn.
- Sørg for at børn ikke går rundt i børnehaven uden benklæder. Tøjskift finder sted på badeværelset.
- Medarbejderne bærer som minimum T-shirt/soltop og shorts/nederdel, da vi mener det er passende påklædning i en arbejdssituation, hvor der er tæt samvær med børnene.

- Udendørs vandlege foregår i badetøj eller underbukser, fordi vi mener det er forældrenes valg, om børnene må være afklædt i det offentlige rum.
- Det er den voksnes pligt, at sørge for, at barnet ikke øver skade på sig selv eller andre. Hvis der i særlig tilfælde er tale om en fastholdelse af et barn, altså en magtanvendelse, er medarbejderen forpligtet til at drøfte sagens forløb med din leder eller en kollega, samt følge ”Vejledning i forbindelse med magtanvendelse
- Det er ikke tilladt at tale nedladende til en kollega eller et barn
- Det forventes, at forældre omgås andres og egne børn med respekt. Hvis man som medarbejder bliver vidne til det modsatte, er man forpligtet til at påtale dette over for de implicerede.
- Se i øvrigt ”Vejledning i forbindelse med og forebyggelse af magtanvendelse”, som hænger på leders kontor.

I det tilfælde hvor der er tale om et seksuelt overgreb mellem en ansat og et barn

- Fratages den ansatte sit hverv med øjeblikkelig virkning.
- Indkalder formand og leder til fælles orienterende møde hurtigst muligt, hvor personale, bestyrelse og forældre er til stede.
- Der indhentes supervision eller psykologhjælp
- Inddrages fagforening, kommune og andre relevante instanser
- Forældrene tilbydes relevant hjælp og støtte

Det er kun formanden som udtaler sig til pressen

Forebyggelse på det organisatoriske, faglige og personlige område

Forebyggelse på det organisatoriske område handler både om de overordnede rammer, men også om de værdier, normer, politikker og procedurer, der former hverdagen i Solsikken.

Ud over de alment gældende lovgivningsfastsatte rammer, danner Solsikkens værdigrundlag rammen for hvilke normer og værdier der gælder for arbejdet med børnene.

Retningslinjerne skal være med til at tydeliggøre rammerne for samvær mellem voksne og børn, samt børn imellem.

Dialog og åbenhed er med til at sætte en professionel ramme for medarbejdernes spørgsmål og tvivl. Det er derfor vigtigt, at medarbejderne er opmærksomme på og får mulighed for at registrere de forskellige følelser og reaktioner, som en mistanke eller betroelse kan føre med sig. Det er

afgørende, at medarbejderne får den fornødne faglige støtte og derigennem er bedst muligt klædt på til at støtte det barn, der har behov for det.

Medarbejderne kan blive følelsesmæssigt påvirkede, når de møder børn, der har været udsat for overgreb. Medarbejderens personlige erfaringer, holdninger, normer og barrierer i forhold til temaerne vold og seksuelle overgreb bliver aktiveret. Medarbejderen kan i disse situationer opleve, at få sine personlige grænser og blufærdighed overskredet, ligesom det kan opleves svært at rumme, når børn fortæller om vold og seksuelle overgreb.

Bekymring, mistanke og konkret viden

Første skridt i håndtering af sager om vold og seksuelle overgreb er at vurdere, hvilken type mistanke eller viden, man har om overgrebet. Som medarbejder skal man som udgangspunkt drøfte sin bekymring, mistanke eller konkrete viden med sin nærmeste leder.

Man sondre mellem følgende 3 grader af viden: Bekymring, mistanke eller konkret viden.

Bekymring

Bekymring er en diffus oplevelse af, at der er noget galt med et barn eller en familie.

Mistanke

Mistanke forstås som mere end blot en bekymring. Mistanken kan formuleres f.eks på baggrund af en tidsobservation af barnet, barnets egne udsagn om hændelse, der har fundet sted eller oplysninger, man har fået på anden vis. Endvidere ændring af barnets adfærd, herunder somatisk, psykisk og/eller sociale symptomer på mistriivsel

Konkret viden.

Konkret viden om, at et barn eller en ung har været udsat for en konkret handling i form af overgreb, fysisk psykisk eller seksuelt, begået af en eller flere personer. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet, tilståelse fra krænkeren eller fra vidner, observationer eller fund ved lægeundersøgelse.

Tvivl

Tvivl er drivkraft og det er vigtigt, at man deler sin tvivl med sine kollegaer og leder.

Det er afgørende, at man arbejder med tvivlen som et vilkår, så den ikke bliver en barriere for at handle.

I den forstand er det professionelt at være i tvivl.

Ureflekterede dynamikker kan enten føre til handlingslammelse eller til overdreven handletrang.

- Benægtelse - Det kan simpelthen ikke passe
- Normalisering - sådan er det vel blandt børn og unge i dag
- Bagatellisering - det kunne jo have været værre
- Hjælpeløshed - der er ikke noget jeg kan gøre
- Dramatisering - det er forfærdeligt, vi må straks gøre noget

Underretning

Får man kendskab til at et barn udsættes for forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed, har man pligt til at underrette kommune. Der skelnes mellem almindelig og skærpet underretningspligt. Almindelig underretningspligt har enhver der får kendskab til at et barn udsættes for vanrøgt eller andre forhold, som er til fare for dets udvikling og sundhed.

Skærpet underretning

Skærpet underretning har enhver der udøver offentlig tjeneste eller offentlig hver – tavshedspligten er underordnet underretningspligten. Du kan derfor ikke undlade at underrette af hensyn til tavshedspligten.

Indholdet i en underretning bør være så konkret og objektivt beskrevet som muligt og bør indeholde:

- Angive ajourførte data på børn og forældre
- Angive konkrete datoer for episoder og beskrive observationer. Hvad, hvornår og under hvilke omstændigheder.
- Undlad tolkninger og vurderinger
- Beskrive barnets fysiske og sociale forhold
- Beskriv barnets ressourcer
- Beskriv barnets udfordringer
- Anfør om forældrene er orienteret om underretningen. Hvis de ikke er, skal dette begrundes. Retter mistanken sig mod forældrene, skal de ikke informeres om mistanken.

Der kan underrettes via www.rksk.dk

En underretning er altid personlig og går på egen bekymring. Ved uenighed om hvorvidt der skal underrettes, er det dit eget bekymringsniveau, du skal reagere på.

Børns sårbarhed i relation til overgreb

Børn er afhængige af og har tillid til de voksne, som drager omsorg for dem i hverdagen, og har som udgangspunkt tillid til, at voksne vil dem det bedste.

Udviklingen af barnlig seksualitet går hånd i hånd med barnets samlede udvikling og personlighedsdannelse.

Et lille barn kender ikke på forhånd til eller har begreb om sin egen eller voksnes seksualitet. Derfor er barnet som udgangspunkt ikke i stand til at vide, hvis det udsættes for et seksuelt overgreb.

Børn, som ikke forstår betydningen af- eller har ord og begreber for – de(t) overgreb, som de er blevet udsat for, kan have vanskeligt ved at gengive oplevelsen. Barnets fortælling kan derfor fremstå fantasifuld og usammenhængende.

Mange børn tester omsorgspersoner og opsender en ”prøveballon”, om den de taler med kan tåle at høre de forfærdelige hemmeligheder, de har.

Nogle gange fortæller børn om de seksuelle overgreb, de har været udsat for, men vælger at opgive en forkert person som krænker for at beskytte sig selv eller den rigtige krænker. Når dette opdages, henlægger man ofte sagen i stedet for at finde frem til den rette krænker, idet barnet opfattes som utroværdig.

Følgende opmærksomhedspunkter er vigtige at have fokus på: tilstedeværelsen af disse kan være med til at validere den enkelte fortælling:

- Fremstillingerne er detaljeret
- Fremstillingerne er tydelige og sammenhængende
- Barnet viser viden om seksualitet, som er ualmindeligt for alderen
- Overensstemmelse mellem indhold i fremstillingen og de emotioner, som vises (men traumatiserede børn kan dog have afvigende reaktion)

Grooming

Overgreb kan begås af en for barnet kendt eller ukendt person. Langt de fleste overgreb bliver dog begået af en person, som barnet kender. Overgrebet finder oftest sted på baggrund af, at der er oparbejdet en relation mellem barnet og den voksne krænker. Den voksne krænker udsætter barnet for en groomingproces.